

ሰጠና 19-21

3ኛ ክፍል

ገደኑ ገዢኑ

በርካታ

ትግራይ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈ Ք.ՀԱՆ.Հ.ՀԸ.Ք. (USAID) ՊԻՇԱԽՈ ԴՅԱՊԱՐ
ՖՈՆԻ ՊՄՊԴ.ՀԱԴՐԱՎ ԸՆԴ Խ ՖԵԼՁԵՆ (Save the Children):
ՊԵՆՃԻՑ ԴՐԱՄԱՆՑ ԱԾ ԴՐԱՄԱՆԵ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ

2009 դ.թ.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

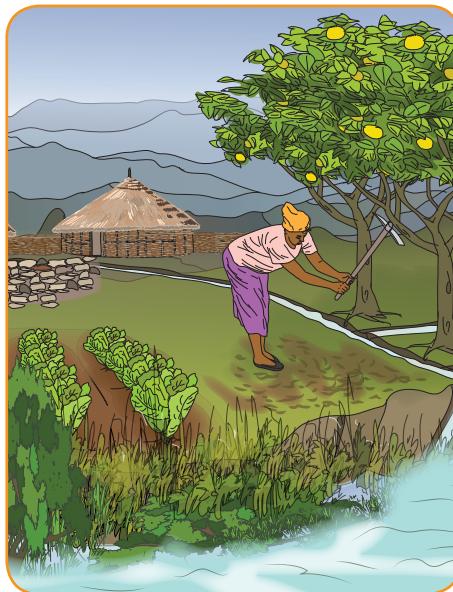

ፖ.ስታ. ከፍና ገዢ

3º ክፍለ

ሰጠኑ 19-21

አርካች

መዘገበ ነውም ሆኖን

እኔ መዕዳፍ በመስረት አዲሽ ስርዓት ተሞህርና አተዳለው አጋዥያ ገብብ እኩ:: ተሞክር ነዚ
መዕዳፍ ተጠቃሚው ካሳታት ገብብን መድማቅና ገብብ ይጋፍ መሞህራን ወላደን አድላያ
እኩ:: ለለዚ ነዚ መዕዳፍ ነተሞክር ቁድማዊ መንግባብናም:: ፈለማ በፊትና አጥል ምድላው·
ንግማዊ ነዚም ነሰሰቦ መሞርአታት አተማብሩ::-

- ❖ ገምድማቅ ከድልየ ነገሮት አመጣሪያዎ:: ገብብ ተሞክር ገብብም እኩልው::
- ❖ ቁድማዊ ገብብ መድማቅርከናም እኩም ተሞክር ስተታት ቁድማው መድማቅ ከምልሰ ማብሩ::
- ❖ ነዚ ተሳታፊ በግብር ፍህሪ:: ወልካትን አገልግሎትን አንብቤ::
- ❖ እብ መዕዳፍ እኩ:: ስተታት ይሳይ መድማቅ ከምልሰ ማብሩ::

ስተታት ቁድማዊ ገብብ

ቁድማዊ ነዚ ሆነታ መንግባብናም ነዚም ስተታት መልሰ::

1. ገደና እንታይ ማለት እኩ?

2. እብ ስርዓት አተዋናና ስብት እንታይ ይሰር኏?

ገደኝ አድራ ስሳን

አድራ ስሳን ዘስመን እብ ወሰና ወሰን እኩል ተነበረ
ምስማዕ ከይኩሉ ወለደት ነበሩ:: እኩን እኩ ተነበረለ
ዓዲ ከምሩ ሰጠ እብ ወሰና ወሰን ዓይሱ ፍጥ አለዎ
ሂፍታም ነበሩ:: እኩ ከበደ ማረ ከይቀለየ ዓዲ ተክልን
አስተምልቻን ነበሩ:: በዘመኑያት እብቱ ዓዲ ተተራለለየ
አርሻዊ ስራዕት ከሳሌው ስጣት እይቀለየ:: አድራ ስሳን
ዶማ አርከውትኩት ምባል ጥሩይ እንተይከነስ ፍጠረኩን
መግካ ተብሩ እብኩ ነበሩ::

እደዚ ሰነድ አብ መረጃኩን አስተምልቱ ገዢና የፍርማ:: በዘመኑናያት አብ ይገኘ እንተዘረጋለዋን አብ ደሳሰ ቤት:: አብ
ደሳሰ ቤት እንተዘረጋለዋን ደማ አብ ይገኘ ከምዝህልዋ
ፍላጥ ንበረ:: አብ ከልተኩ ከይሁልዋ ዕዲ, እንተውረዳን
ጥረሱ ንበረ:: በተ ገዢና ብከልኩ ሰባት እንተርክሮን አብ
አለውካ ከም ደንን እናበላ ‘ዓልከ-ም ፊደርከ-ም’ ይ-በላ::
እንተዘየለ ፊበላን ቁርብ እናበላ ስለም ይ-በላ-ውን::

እደዚ ሰነድ አብ ይገኘ ገዢኩን ዓይነት ገዢና አለውን:: ቅድም
ገዢና ዓይነት በርበራን ጥረሱ ተባሬ ይኖላጥ ንበረ::
ደሳሰ ግዢ ማና ስለስተ እርበዕት አዋርሱ አይ ዓይነት
“ምሁራቱ” አብ ምዕባዎ ማድና እበለከ:: አብ ከንድኩ:: ከም
ከደት:: ደንብ:: ብተፈላለየ ማጥረቱ:: ሰሰጣን መና እዳምን
ምናራይ ይመራ::

እብቱ ገደና አነበሩ ተኩልታት እብ ዘተፈለያ እዋን
ስለዘጋጀውች፡ ከሳ ማዘ ፍርድት እይሰካንን፡ እብቱ
ወሰን ፊብ ስልፍ ስልፍ እሉምም፡ ክይቱን፡ ታርንካ፡
ለማንን ነክመሰላለ ተኩልታትን እውን ነበሩ፡ እዚያም
በሰል እንተበለ ባልን በጥንቃቄ እናቃንጻባ የውርዳ፡
ቀዳም ቅዳም ደማ ክብ ከተማ መሻሸ ነክግዝነን ወደን
ይችንጥበለን፡ እብ ስራቱ መዓልቱ እንተኩይኑ ደማ ደቂ^፩
አውን ተሞዴን የውርዳለን፡

እድይ ሰሰን ገደና እንተከተሮን እየኖርቁን፡ ቤትሰነበለ፡
ዘለተ፡ ብከውት፡ ብድልደል፡ ወዘተ. እይሰካንን፡ በዘ
ምናየት ፊብቱ ገደና እንተኩይ፡ ከም ምንከለ፡ ባይለ፡
ሙጀሪን ንማን ነበለ ንዑቴ ይማለሁ፡ ክብሩ፡ ከም
ዶየታት ገዢ፡ ከወተ ሰለስተ ስራቱ ይቻምሲ፡ በቱ ካደ
ወገን እናስተያ፡ በቱ ከለሁ ደማ ይኩልታ ወይ ይኩልከተ፡

እብ ወሰን መረበኝን ደማ ከም ጥዔ፡ ቁስጥ፡ ስለጥን
ከሚደረጋን የፍርድ፡ አዲ ከልተ መግልጽ እባል ማድያዣድ
ምስ አበላክ ‘የአ!’ እሉን አስተምልቱ ገደና እብ ደን
ምትከልን ማቅረቢን መለሳን ገደፅኬ፡ አይደ ስስን
ስራስቱ ገደና በታ ፍይ ወሰን እየን ይሚደን፡ ስለዘ
አጋዥ እንተረከባ እብ ወሰን ማስረከብ ይመርግ፡ ወደን
ከአግባ እለ ታንዶ እንተይለ እውን እኩ አይብላን፡

በዓል ገዢኝን አበይ አርካይ ዕረፍቱ ካይፈልጉ የዕራም
ነበሩ፡ በዓልም ማይ በመሰኞ ተር እናበለ ፍብ ገዢኝም
ይችቱ፡ እቶም ሲብካይ እብ ደን ተቀዳቸው እንተበለ ገሰን
ደማ እብ መረጣ ከመይ አበለ መደብ ተኩሉ አዲለዋ፡
ድሏር ስልፈት ሲብካየን ደማ ፍይ ከለ ይረዳበን
ዝወወለን አርካት ከኩ፡

እተን እና አብቱ መጀመርያ ደንብን ቁጥሮች ተፈምቶት
እለዎን እምበር የስራይ “ሙን ከምሳን” ተጠሃላ፡ ፊጥነት
ፈተው-ትን አዘማግኘን ከደበሰ ምስ ጥለን መዓንጻኑን ስጥ
አበለን ስራው ገንዘን ደንብ እንተይፈልጋ፡ መርከያ ዓይነት
ከና፡ በቱ የዕረንን ወ-ዕለታንን አይደለም ከቶ የለን፡
በተቀባዩ ስጣት “ጋዳ አይደለም!” ይብሉ፡

አብቱ ፈለማ እዋን እተን እና አፍሪካኑ መ-በአከትኑ ምስ
ጥለን ይተቀማ ነበሩ፡ ከብኬ፡ ተተረሱ ደማ በ-በሰመኑ
አብቱ ዓይነ መንገዶች ፍርቃቄ ስጣት ሆኖች አለ አብቱ
እተርከብ ገዢነበር ወደን ይሰኞሉ፡ ተስፋይ ምስ ከልከይቱ
ዝተበኩል ዓይነው ወደን እየ፡ ዓይ እና ነገር ከይኑ እምበር
እቱ በዕለ አውሰዶ ይከከል እየ ነይሩ፡

ተስፋይ ቁጥጥ ቁጥጥ ከላ ገዢ ፍጤ አዲስ ይኝድድ::
ከብኬ: “እኩለ መዓረድ! ዓለምታይ እስከ አበርሱ!” በምባል
እናካገኘን ይውሰድ:: ከብኬ አማካይ ቐኑኗለው አስተምልትን
ፍረምረን ተማለኝ ይኝድድ:: እታ ስምኖይ ከፍለ
እተመሂር ጥለን ከተዕንዕ ምክንቱ እብ ሲመን ከልተ ገዘ
እብ እንዲ ሁዋ ከተአደር ይመረቻ::

ነብያት ጥለን ምስ ሁዋ ከተማ እንተተካድር: አዝኑ
ዘፈትወካ መዓዛ ተብኩል ጥል ሁወን በግዢ ይበኩ ተብል::
መከኩን እኩለ ሲሰንን እንተፋተዋ መቻጥም ጥሩ እየን:: ጥሳ
ስኩማ እይተወጣንን:: ጥሳን ይሙ ከብ እታ ቐመወቻለ
እዋን ይሚራን ፍሽነሽ ይብላ:: በንእስታይ ምልከታት
እተን እኩ አበላኝ ተገኘዣ ተስማዣ::

እደሱ ስስኗ እታ ጥለን ምስ አዋ ምስኩር ምስቃዣሙረት
ንመሳዣ እናረከያ “ንግድ እንዳል ፈጠረለይ!” ይበላ
በውጭነት፡ መካሂ ገና ከልክሬ ከፍላ ስለዝኑነት አብ
ቀረባ እያ ተመሄር፡ የእስተዳ ስለዝኑነት፡ ምጥነትኩስ ወይ
ምጥኑት አይተኩልኝ፡ እታን አዋኝ ስራው ከተለምድ
ድልየት እኔ እንተሂለዎን ተርከበለ እያ አሉን መልእኻት
አየበዘካለን፡

መካሂ ከም ስለጣ ወይ ጉዳ ነበላ ነበዕስ አስተምልቱ
ገደና መረዳ ምምማኬ ተኩል እያ፡ እደሱ ስስኗ ከመድ
ገደረን በጥንቃቅ ከምዘቃኑጥባ ወይ ነምጃው በዘጋጀ ግዘ
ርእያ አለ፡ ስለዚ፡ አንሰብ አንሰብ ይስ ስለዘበለ ምንቃዣ
ርእየን በምልከት “እዘ አምዕክ ወይ እቲ አምዕክ”
ይበላኝ፡ እሽን ሲሆ ከምተሞለስ ይገመኝ፡

ኩብ ገዳና ፊብ ገዛና

ፍርማት ገዳና አደጋ ስስን ስላዘሰሰነ፡ ዓባልን ተጠቃሚን
ንወደን ለእኔን እውን ከተርፍ ፕሮግራም፡ ዓዘተውስኑ እዋን
ነበረት ዕዲ እናተማለከት ምሽጥ ቁለት፡፡ እንተኩነ ዓይ
እኔ ምምልለስ ምህር ተወስኩዋ ከብ ዓቃማ ዓለፈለ ከነ፡
ዕዲ ምውሳድ በዘመኝኬለ ወጪል ወደ አድር እንተይለ
ድማ ወጪ አይበለ ይኩስ፡፡

ነበያት የዕራ አዲስ ከንቱ ከይችሮ በምሳያኑ ገዢው ነገቶች፡፡
ምስ ፊወር በዘመና እኔ ይሞላል መፍትሬኑን በዘመ
ዘተዋ፡፡ “በዕለ ዕዳር ከይተመለሰስ እኔ ዕድሜ እያቀለለን!”
በለ ተስፋይ፡፡ ነበያት ድማ ጥንካሬ አዲስ እናከሰበት፡፡
“እኔ ዕድሜ እኩ ያኝና ነይሩ እኔ ገዢ ገመኑ ገዢኑ
ከተመለሰስ?” በለቻ፡፡

ነበያት ገዢ እንተተብል ዘስ ማና በዘመና እኔ ገዢና
ይከሰበ ነበ፡፡ ከበኩ ድማ፡ “ገዢ እኩ እንታይ
ከይኬውኗ? እኔ ገዢና ያኝ እያምበር!” በለ ተስፋይ፡፡
“ከምቱ ዓይ ሲደ እዋን አጠል ዓይ ምድሮምድ እንተበለኝ!”
በለ ዓይ ቁድማ ሲዘረ በከራ፡፡ ነበያት ምስ ፊወር
እናውግዢ፡፡ ዘስ በውጭው መለኩ ዓይቱ ለረሰኑ
ንምእታው አሰቦ፡፡

“ምዕራፍናን ቁጥጥል ቁጥጥል የምዕራፍናን አይቀረብን” ይብል
በውጭበት:: ከበኩ:: ፊንሰብ የብ ስሩት:: ከበኩ ደማ ነቱ
ዘለዎች ገዢ ሂሳቦ:: ቅዱለ:: “ነዚ ገዢ ቁዱለ አበላኝ መስጠት
አተከልቱ ከንድምር!” በለ:: የብቻ ሽቦኩ ነመዥት ባዕልቱ
በቻ እናረካቦ:: “ቀኑ ቀኑ ሁኔታው ተስፋዋት እብ
ነመቀሻው ደማ እስካባሁ!” በለ::

እኔ ተስፋው ደረጃ እናበደዱ በዛዕባ እንዲ አተከልቱ
ምድሮማር በስራው ቁዱለለ:: ሁኔታ ሁኔታ ተስፋው
ቻቻበት አበላ “እተን ወለደት እውን ፍረ ደኝሙን
ይርክቡ ገዢና እውን ገጥቀም!” በለቸ:: ሰላስተኞም ነቱ
አሳብ አመነለ:: ዘዴበኩይቱ ዘዴይ ሰሳን ዘምንጋርን
ከይመኖለ ከይመኖሩ ዘምድሮማርን ወሰኑ:: ከበኩ:: ነበያቸ
“እኔ ዘእስተው ከንብብ!” እላ ገዢናጥጥል የብቻ ተንብብለ
ከፍለ ከደቸ::

ተስፋይ ገዢበትርቻ አብ ተመሳሳይ ስራው ፍብ ነጥዋኑና
አዲ ከልተ በረሰቦም ከይደ የሙከርም ዕን እለ
ስጠቦ፡፡ ከበኩ ገንዘብ ወሰነኩ እድልይቱ ፍዴሩ የሙከርና
ጀመሪ፡፡ አዲስ ደማማ ካሬ አቅርቡ እርንጻንብ አበላ ፍርቃ
እቱ ከፍላ ነፃ ገበታ፡፡ “አብ ከልተ ተመቻሉ እውን
ገራሽ እየ!” በለ፡፡ “ቀስ በቻ ከነዚብያና ስሁ በታ አላ
ንጀምር!” በምባል አርከመትካመት ይመሩ፡፡

አብ ከልከይ መዓልቱ ካብያት አብ ዓዲ ወሰና ወሰን
ገበኔ በንገሥ እንዲ አዋ ደጋኝ በለት፡፡ ሂሳቶ ነሙዥት
ፍረምሩን አስተምልትን አቅማማ በብታሸ ለዓመቶም፡፡
ከበኩ፡፡ ዘዴዎት የሙከርና ከምዝተካገዥን አበሰረቶም፡፡
ተስፋይ ደስ እናበለ፡፡ ከም ጥዣለን የሙከርና አበለ
ፍዴሩ ካልኝ መሰሰ በለ፡፡

አዲስ ደንብ “ነበረተኝ! ቁልጠራ ከመዕከ እየ፣ ይንሰኑ!”
እላ ገዢና ከደት፡ ከበኩ መምዝኬ፡ መንጠስጠለ.
አቶዕልተን መቂመጠ ገዢናን ዓደግተ፡ ከበ ደንበይተን
ጥለስተኩን አተስርሱ አተፈላለየ መተካዘ ፍረምረን
አስምድጻን እውን ወሰኝተ፡ ከሉ ምስ ዓደግተ፡ “ቆልዓ
ንግ ፊዘለይ!” እላ እናተካዋገዴ ቁልጠሩ ተመለስተ፡
ተስፋይ በወገኑ ከሉ ነገር ምስቀራረቦ፡ ምስ አዲ ፍናዊ
ነቱ ከፍለ ከመቂያን መደርሰው ከስርሱን ተወጣዕለ፡ እቱ
ፍናዊ ስራው እጃማኑ፡ ‘መኅጠ አቶዕልቱ ገደና ሽሳ’
አበል ተስፋይ ከስርሱ ከደ፡ ነቱ አዥክናን አስኋልን ወደ
አተፈላለየ ፍረምረን አጥቅልተን ከገበረለ ፊበረለ፡
ንግዘኩ ተመለስ፡ ፍቃድ ስራው ዓምዎችኩ አድልየ ነገሮች
ፊሬ መንገዶች ይመለ፡

መስጠት ከተከልቱ ገዢና ገዢ

እኔ ተስፋይ ነደኩም ብቻ ቅድሚያ ከፍል እኔ ስራው
ተዘዘመ:: እኔ መሰከተ ቅሩባ አግባብ አበላም በወጪታን
በደንን ገዢ አጥቃቃው አበላዋ:: እብ ፍደል ስሙን ከፈ
ነር ወዳእም ፍደል እውን ዘስራው ተደለውቸ:: ዓብ ዕዳንን
ፈደ ከልተ እንዲ አተከልቱን ከይና ዝርዝር ወጪ አሳምልቱን
ፍረምሬን ዓይ ወሰኑ ወሰን ተከፈት::

ተስፋይን በዓልቱ በቁ አካልን መሰጠ አትከልቱ ገዢ
ገኘ ደሳሰ ስመን ከሱታ፡፡ አካል ቅስ በቻ እኩ ስራው
ለመደቻ፡፡ ገአካል ነፈልጎ ፍብቱ መሰጠ አትከልቱ
ዘመዝ ዓማዋል በዕርያት እቶም ፍርያት ተከተና
አካልን ይድኑቸ፡፡ “ከምህ እንተተውዳኝ! እነዚ እውን
እን ተተገበ!” እናበላ እተችርቦም ፍርያት ከተውዳኝ
ይመኝኑዋ፡፡

‘ገዢ ገኘ’ አብ አዲር እዋን አዘዴ እተሞረዥ መሰጠ.
አትከልቱ ከነት፡፡ አንሳብ አንሳብ ዓገሮ ካብ ዓይ ወሰና
ወሰን መሻሻ ሰዎ ጊዜዎ አስተያየለ ግዴ ነበሩ፡፡ እነ
ዘፈልጎ ስባት “ዓገሮ ዘመዝ” ወይ “ለሙ ዘመዝ”
እናበላ ይተደቻን ይዕድገኗ፡፡ ዓማዋል ነታ መሰጠ.
አትከልቱ ካብ ስማ ፍመሳሪም ፈተወዋዊ ገአካል
ምስፈልጎ ይመ “ናይ አካል አካል እኩ!” ምባል ፍመኑ፡፡

እደዚ ስስን ተሰኑዚ ወደን መሽጥ አትከልቱ ምስኝመራ
ንስን በዘበለዥ ተረጋግጧት ከኩ፡ እቱ ‘በሩክድ’ ቐብለኩ
ውደን ቅሉ እንተይከበበ ቁጥጥ ቁጥጥ ምስኩን ምውጥል
ቀበለ፡ ከበኩ፡ ፍይታ ስሙናም ምስ አውጻዎ፡ ቐጠናም
ጠቅናመ ፍብቱ ገዢ ይወዕኩ፡ ከስዕባ እንተይለን፡ ከም
ወተና መጠወ የበለን፡ ከበኩ፡ “እስከ ለመሆ ደማማ
አዕርፍ አበለ!” በምባል ፍብ ተርከቦችሁት ይከተው፡፡

እደዚ ስስን፡ እብ ወጪበ መረጃ ጥሩ ዘመና ከፍርያኩ ቐነስ
አስተምልቱ ገዢ እብ ደን እውን ከፍርያ ምኩንቱ ወደን
አገዝን፡ አጠል ይሻና ከልካት እንሰሳ ከበት ከየበላሽዋ
ደማማ ካቱ ገዢ መሽለኝኑ እንተይገኙና ስዕር አበለ፡፡ ፍብ
አዲኂ ምምልለስ ከይገኙና እኔ እንተኝና አጠቃይ እውን
ከቕዱለን ወሰን፡፡

እኔ ተስፋይ ነቱ ስራው እንተጠይቷል፡ ነቱ አድልያ
አትከልቱ ከሳ ክብ ገደና አዲስ በምዕሮች ምሽቶ
ነበረ፡ የአሁን የኩ ፍማዊል እናበዝሩ ምስክር ክብ
ናይ ካለሁት እውን ወሰኑ እናበለ ምግባኝ ይመራ፡ ነታ
ዘመናለ ገዢ ከነ ነቱ ስራው ከግብርዎ አስቡ፡ ገደና
ገዢ ፍልፍል ቅዱነትን ዓይዥቱ አሳቦትን ካነት፡

ነዚያ አስፈላጊ ስታች መልሰ:-

1. የእኔ አይደለም ስለን እንታይ ይበሃል? ጉምንታይ?
2. መግዛዣ መን እያ?
3. ካብቱ ዘንታ እንታይ ትመሄሩ?

